

Ljubljana, kakor dolgo koli stoji, še nikoli ni bila tako zala.

Hotla je te dni tudi v unanji opravi pokazati, kako se raduje serce njeno ob nazočnosti svojega ljubljenelega Cara in Carinje, ktera sta nam še sabo pripeljala mlado hčerko Svojo princesnjo, Zofijo, in da nam celó v neizrekljivo veselje velikočast skazeta, da bode presvitla Cesarica praznovala god Svoj med nami. Raduj se mi, slovenski narod, ukaj le svoj serčni „Živila!“ in plava naj ti serce v sladki radosti. Nenavadna slava ti je došla!

Z nami pa se veseli tudi nebo milo. Prijazno solnce nam sije danes, povečuje praznični dan in olepšuje z žarki svojimi naše zastave.

Presvitli Cesar so obiskavali danes javne civilne in vojaške naprave, šole itd. in zaslišali tiste, ki so posebno prosili pred Nje priti v tej ali uni zadevi. Milostljiva Cesarica pa so obiskali naše nune, ktere so kaj lepo z vsemi svojimi učenkami obhajale ta praznični dan. Ko so slavno Gospo spodobno sprejele pri vratih in jo spremile v izbo predstojnice, so Jo prosile potem stopiti v veliko sôbo, kjer so punčike v lepi podobi predstavile „Vero, upanje in ljubezen“ in potem zapele „cesarsko pesem“; v mal spominek presrečnega dneva so gospé nune presvetli Cesarici poklonile mnogotere lično izdelane oblačilica za Njene hčerki. Ni nam treba na dolgo popisovati, kako ljubeznjiva so bili spet tû Cesarica. Tudi naše gojilnice malih otrok niso pozabili ter tudi to obiskali. Sprejeli so Jih otročiči z malimi banderci in zelenimi vejicami in punčika in fantek sta Jih nagovorila, potem pa so vsi skup „Cesarsko pesem“ zapeli. Zadovoljna so visoka Gospa tudi to napravo zapustili.

In tako je pretekla dan veseli. Ravno pa ko pišemo poslednje verstice, mrak nastaja in noč že hoče razpeti svoje temno krilo čez belo Ljubljano. Pa ne, danes ne — danes pred večerom slavnega godú naše premile Carinje ne! Glej! kakor vse serce naše plamijo za Njo, tak se že unema luč za lučjo, lampica za lampico — kdo jih more šteti — in kmali bo iznovega dan, v solnčnem lesku celo mesto. Vse se že raduje, vse je živo po ulicah; tudi mi moramo položiti pero za danes na stran, da se udeležimo veselja, ki nas danes še čakajo, pošiljaje gorke molitve z vsako ljučico gori k Vladarju vseh vladarjev, da naj premili naši Carinji dodeli obilo obilo vse, česar želi Nje preblogo serce!

Malega gospodarja bogastvo.

(Dalje.)

Marsikaj imamo od klaje povedati, ker le tisti gospodar z dobičkom gospodari, ki je ne zametuje, pa ki tudi ni preskop ž njo.

Je pa klaja mnogoverstna. Ene je malo viditi, pa veliko zaleže, to je, ima veliko redivnih stvari v sebi; druge pa je na oči in na vago veliko, pa vendar malo zaleže, malo redí. Natanjčne skušnje, podpisane od učenih mož, so peljale do spoznanja, da zdaj vémo, koliko zaleže vsaka druga klaja ali piča v primeri z mervo ali senom, ktero je po vsem svetu najnavadnija klaja, in pa da vémo, koliko sená potrebuje govedo na dan, da se toliko redí, da je za rabo in gospodarju v prid. Kdor poklada živini brez te vednosti klajo, je gospodar, da se ga Bog usmili! Ker pa ne more vsak svoji živini le sená pokladati, in ker ima gospodar tudi marsikaj drugega, kar živina rada je in ji tudi tekne, bi gotovo rad zvedil: v kakošni primeri (priglihi) je marsikaka druga klaja z mervo ali senom? Povémo mu, da v ti-le: 100 funtov dobrega sená zaleže ali ima toliko redivnega v sebi kakor 200 funtov ječmenove ali pa ovsene slame ali 300 funtov pšenične ali režene, ali kakor 400 do 450 funtov zelene (frišne) trave, zelene detelje ali grahorce, ali kakor 200 funtov krompirja, 275 funt. korenja, 300 funt. pese, 450 funt. repe, 500 funt. zelj-

nega perja, 60 funt. otrobov, 50 funt. žitnega drobú, 50 funt. lanénih preš ali potíc itd. Če tedaj gospodar to vé, bo lahko pravo mero zadel, ako hoče namesto sená govedom svojim kakošno drugo klajo pokladati, ali saj en del sená namestovati ž njo. Če ima svoji živini, postavimo, 10 funtov sená na dan dati, bo zdaj vedil, da ji mora 20 funtov krompirja dati, ako hoče, da ji krompir toliko zaleže kot senó; če jo pa, postavimo, kermi (futra) le z reženo slamo, ji je mora 30 funtov dati, da bo toliko zalegla kot 10 funtov sená; nasproti pa ji 5 funtov lanénih preš že toliko zaleže kot 10 funtov sená itd. Vse to si lahko zrajta iz gori povedane primere sená z drugo pičo.

Malokteri kmetovavec pa je v stanu, živino svojo le s samim senom rediti; tedaj si pomaga z eno ali drugo gori imenovanih stvari. Al pri tem je treba, da meša to in uno klajo in da ji ne daje v eno mer le ene; želodec živinski kakor človeški dela razloček med klajo in klajo; ena je lahko prebavljiva, druga manj; ena napolni vamp, pa nima veliko v sebi; drugo zaleže veliko, pa se v vampu malo pozna — povsod pa je treba gledati na to, da se živina nasiti, to je, da si vamp napolne, zakaj tega potrebuje vsaka živina, ker le potem začne želodec dobro in veselo kuhati. Če namreč po gori rečenem 8 funtov lanénih preš toliko zda kakor 16 funtov sená, ima teh 8 funtov preš vendar premalo baže, da bi napolnile vamp in nasitile živino; tedaj je treba, da namesto samih preš ali namesto polne mere preš gospodar živini toliko sená ali toliko slame poklada, da dobí živina tisto mero klaje, ki je potrebuje, pa tako mešano, da je dosti tečna, da pa tudi napolne vamp ali živino nasiti. Damo pa še drug izgled nasprotne razmere. Postavimo, 16 funtov sená ima to govedo dosti na dan; gospodar ji pa hoče namesto sená ovsenice (ovsene slame) dajati, in ker vé, da je ovsene slame še enkrat toliko potreba, kakor sená, ji bo tedaj določil 32 funtov slame; — al kaj bo iz tega prevelikega kupa? — želodec bo preveč nabasan in ne bo mogel vse te klaje popolnoma prekuhati.

Iz tega se vidi, da je treba namesto polne mere sená, ki je živina vsaki dan potrebuje, še kaj drugega klasti; potem želodec dobro kuha in žene svoj mlin tako, da gré vse životu na dobro. Recimo, da govedo potrebuje na dan 15 funtov sená, — kako bo gospodar naj bolje storil? Gotovo takole, da ji poklada na dan 5 funtov sená, namesto ostalih 10 funtov pa naj ji daje en del sočnate piče (repe, krompirja ali kaj takega), en del pa suhe klaje (slame). Koliko vsake? bo lahko zrajtal iz gori povedane razmere. (Dalje sledí.)

Zgodovinska povestica.

Znamnje sv. križa.

(Prevod ilirski.)

Bivši avstrijski minister unanjih zadev, grof Fiquelmont, pripoveduje v svojem potovanji skozi Bulgarsko med drugimi rečmi tudi naslednjo dogodbo.

Bil sem na poti iz Soluna v Vidin, vernujoči se iz Levante in Gerške nazaj v Avstrijo. Spremljevali so me trije Turčini, dva stražnika janičarja namreč in en konjuh. Bilo je ob času pašovanja Ali-paša janinskega in serbske vojske pod Černim Jurjem. — Nekega večera pridemo v veliko bulgarsko vas med Sofijo in Vidinom. Eden mojih janičarjev, ki je bil naprej hitel, da vredi potrebno za prenočišče, me je že pri vhodu v vas čakal, ter me peljal v neko snažno hišo, ktero mu je bil aga odkazal. Turki so ob tistem času, ako so popotovali, naj raji prenočili v kristijanskih hišah, kjer so po svoji termi gospodarili. Bog vari, da bi bil ubog kristijan kaj ugovarjal; najgrozovitnejša ukrotnost bi ga bila zadela bila. Ni bilo tedaj čudo, da so prebivavci vse svoje premoženje, kolikor se je le dalo, poskrito imeli. Komaj se je bila moja mala karavana v hišo preselila, že tudi jani-

čarja, ker ne najdeta, kar bi služilo trudnim popotnikom v pokrepčanje, začneta po svoji šegi hišnega očeta naganjati, naj pripravi in prinese okrepčila od drugod, ako jih doma nič nima. — Vsi drugi hišni, od malega do velikega, so bili pobegnili ter poskrili se; poslednjič tudi gospodar v hudem prepiru z janičarji z njima vred sobo zapustí. Ostal sem tedaj sam v prostorni, priprosti, sicer pa čisti in snažni sobi. Vsedem se, da se nekoliko spočijem umornega jahanja. Napravljen sem bil po evropejski. Sabljo sem bil odpasal in položil jo z dvema samokresoma vred poleg sebe na mizo. Zdelo se mi je, da me hoče vse zapustiti, samo neka stara ženica je v eno mer prihajala in odhajala v sobo in iz sobe, ter dajala si vedno kaj opravka blizo mene, — ptuja moja obleka je bila prebudila gotovo njeno pozornost. Ko vidi, da mirno in poterpežljivo sedim, se mi ta blaga dušica približa od strane, dotakne se mojega kolena, in ko se k nji obrnem, se prekriža in me gleda, kakor da bi me hotla kaj vprašati. Nerazumeč bulgarski jezik ji nisem vedil kaj odgovoriti, toraj — se prekrižam tudi jez. Veselje ji zdaj obsije gerbovo lice; prime me za roko, jo poljubi, potem pa hití iz sobe. Kmali pa se zopet vrata odprejo in obstopi me cela družina, mali otroci, odrastle devojke in fantje, gospodar in gospodinja. Kakor hitro jim je namreč stara mati povedala, da ptujec, ki ima pri njih prenočiti, je kristijan, je cela hiša oživela radosti in veselja in v hipu je bilo vsega dosti na mizi. Pokrižavši se sem jim bil brat; — znamenje sv. križa je bilo od moje strani zagotovilo kristijanske ljubezni, spoštovanje njih lastnine in njih osebe, od njih strani pa bratoljubja in prijaznosti. V tem znamenji smo bili bratje, in stregla mi je blaga bulgarska družina tako, da nikoli ne bom pozabil tistega večera. Jos. Levičnik.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Trebovlj na Štaj. 13. nov. J. H. — Najte Vam od svojega potovanja v preteklem tednu kaj povém. Na vernih duš dan sem prišel zvečer v dolno Pulskavo, vidil zelje iz polja spravljati in se čudil nad velikimi pa čerstviimi glavami. Vprašam: ali pri vas ni bilo nič gosenc? in rečejo mi: so prišle požeruhinje, pa kakor hitro smo jih zapazili, smo vsi vaščani naenkrat jih začeli obirati in kakor smo koli znali, jih končavali, in tako smo zelje oteli. Po 1 fl. 20 kr. so 100 naj lepših glav prodavali. — Drugi dan pridem memo Vinčesla v Htinje na Pohorji, in se čudim nad sladkim pa močnim vinom, in rečem: kako je vendar to vino sladko in močno, naše dolensko pa se mi prazno in vodeno zdí? Lahko da — mi mož odgovorí — tudi v teh krajih je vino slabo, ktero je prevred (zgodaj) spravljeno bilo, — al vino pozne tergatve je sladko in močno. Vidil sem drugi dan tam pa tam še grojzde brati, in 5. dan t. m. sem bil še v tergatvi; vidil, kako skerbno so grojzde odbirali, v štiri kadi po raznih sortih grojzdje devali, gnjile jagode skerbno trebili, grojzdje z rokami nad železno mrežo mučkali, da so jagode skozi padale, peceljni pa na mreži ostajali, in potem same jagode prešali; pa je tudi vino, da je veselje; prijetniša je ta kapljica ko med. V slavnoznanem Prandnerji poleg Bistrice so 4. dan t. m. v Vinarii blizo Konjic 7. t. m. tergatev doveršili. Je pa tudi velik razloček med vinsko ceno: slabo in negodno spravljeno se dobí veliko vedro po 3 fl., pozno brano, žlahno vino že od preše se po 15 fl. in čez plačuje. Le en teden pozneje spravljeno grojzdje dá od unega en teden poprej terganega veliko boljše vino; razloček od 14 dní je silno velik. Le sreča je, da se še takih dosti najde, ki kisko in pusto vino čislajo, sladkega pa ne špogajo. „De gustibus non est disputandum“. Sem slišal še človeka, ki je terdil: da vino od negodnega grojzdja je bolj stanovitno in bolj zdravo kot zrelega grojzdja. Bog daj norcem pamet! — Letina je pri nas, hvala Bogu! tako dobra, da že zdavnej ne tako, sadja sicer manj, pa žita vsake sorte več; pšenica je proti lani je dosti ceneja, kruh pa nič večji; goveda, posebno krave, so

pol ceneje kot lani, meso pa dražje, zdaj po 11 kr. funt. Kako je to? — Tudi pri nas smo 9. dan t. m. okoli polnoči precej močen potres čutili, pa brez škode. Danes je pri nas prvi sneg padel, vendar po dolini je še kopno.

Iz Notrajskega. D—n. — Kakor po Ložki dolini so potres tudi v Bistrici in Ternovem čutili, in sicer okoli poldvanajste ure ponoči 9. t. m. Vendar ni bil hud.

Iz Notrajskega. Kr. — Tisto noč ko v Ljubljani je bil v Cerknici in po celi Bloški in Ložki okoli potres, ki je kakih 5 trenutkov terpel. Zjutraj proti deveti uri se je zopet potres ponovil, kakor se je v Cerknici čutilo. Dasiravno je slehernega čuječega zastran ponočnega potresa groza preletela, vendar ni tukaj nikakršnega škodljivega sledú zapaziti; potres je pa, kakor se je meni zdelo od polnočne strani proti južno-izhodni derdral.

Novičar iz raznih krajev.

Dunajski uradni časnik „Wien. Zeit.“ je prinesel te dni novico, po kateri se zamoremo nadjati, da se bojo odvernile dнарne zadrege, ki izvirajo iz obilnih naprav železnic, za ktere se veliko duarja potrebuje, da ga potem drugod zmanjkuje. In ta novica je, da vlada, čeravno dobroto železnic po vsem cesarstvu dobro spozná, vendar za zdaj ne bo dovolila še drugih naprav razun tistih, ki so že dovoljene, ampak bo to dovoljenje odložila za poznejše čase. — 13. dan t. m. je sprejel cesar Napoleon rusovskega poslanca Kiselev-a, kateri je ob svojem poklenu cesarju rekel, „da bi se srečnega čislal, ako bi mogel kaj k zedinjenju Francozkega in Rusovskega pripomoči, ker ta edinstvo je ena najstanovitniših poroštev vesvoljnega mirú“. Cesar Napoleon je na to odgovoril: „Celi čas, kar smo mir sklenili, je bila vedna skerb moja, brez oslabenja starih zvez vse omečiti, kar bi utegnila natanjčna izpeljava nekterih pogodb gorjupega imeti; radosten sem zvedel, da moj poslanec nadušen od ravno teh občutkov, si je dobrovoljnost cesarja Aleksandra pridobil“. Kar je potihnila vojska, ni bil noben poslanec tako prijazno sprejet kot rusovski. — Poslanec francozke vlade grof Morny, kateri je šel v Moskvo h kronanju cara Aleksandra in ki bi bil imel še do konca tega mesca ondi ostati, je dobil od cesarja Napoleona povelje, naj se berž verne domú; vzrok tega ukaza je nek nevolja angleške vlade, ktera se spodtikuje nad tem, da se francozki poslanec tako dolgo mudí na Rusovskem, ko so vsi poslanci že zdavnej domá, in tedaj sumi, da ima Morny še kaj drugega opraviti tam, kar bi utegnulo angleško-francozki zavezi nasproti biti. — Angleški časniki toraj še zmiraj ostro pretresajo omahovanje francozke vlade, in tudi ministerstva predsednik lord Palmerston je pikal na to v poslednjih svojih govorih v Manšestru in Guildhalu, rekši: „le na tem je sedaj vse ležeče, da se pogodbe mirú zvesto in pošteno spolnijo. Ako se to zgodí, tedaj se smé Evropa na gotov in stanoviten mir zanašati. — Kar se v Parizu neka nezadovoljnost semtertje dosti očitno kaže, je cesar Napoleon sklenil v Parizu ostati, da se potolaži nemirni duh; zatega voljo ne bo šel v Fontainebleau in so preklicane ondi namenjene veselice. — Napolitanska vlada je v imenu svojega kralja vsem deželskim oblastim pismo poslala, v katerem jim veleva, naj skerbno pazijo, da se na Napolitanskem bivajočim Angležem in Francozom nič žalega ne zgodí, ker iz male take iskrice bi se utegnil vneti večji plamen. — Tudi maršal Narvaez se bo po poslednjih novicah težko obderžal na čelu ministerstva; neka mogočna stranka želi še večje rakove poti in si prizadeva opovreti deržavni zbor (kortes-e). — Iz Španjskega se piše, da bo vlada žandarmerijo za 5000 mož pomnožila, ker je čedalje več razbojnikov po cestah. — Bere se, da Angleži žugajo Perzijanom z vojsko. Ker je Perzija tako rekoč vsa v rokah Rusije, Angleži bi pa, ako bi mogli, Ruse radi v žljici vode potopili, ni neverjetna ta novica.